

VLSI Technology (4353206) - Winter 2024 Solution

Milav Dabgar

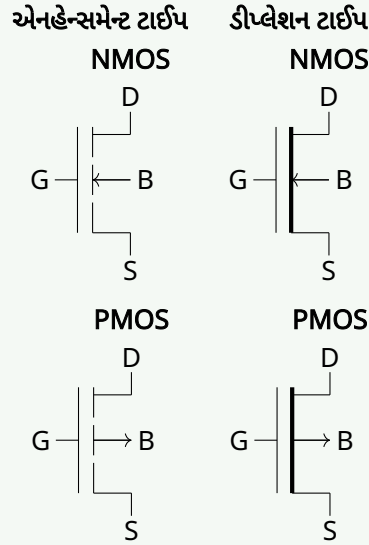
November 29, 2024

પ્રશ્ન 1(a) [3 ગુણ]

એનહેન્સમેન્ટ અને ડીપ્લેશન ટાઈપ MOSFET માટે બધા સિમ્બોલ દોરો.

જવાબ

MOSFET સિમ્બોલ:

મુખ્ય તફાવતો:

- એનહેન્સમેન્ટ: $V_{GS} = 0$ પર કોઈ ફિઝિકલ ચેનલ નથી (તૂટક રેખા).
- ડીપ્લેશન: $V_{GS} = 0$ પર પહેલેથી જ ફિઝિકલ ચેનલ અસ્તિત્વમાં છે (ઘાટી રેખા).
- એરો: NMOS માટે અંદર (p-substrate), PMOS માટે બહાર (n-substrate).

મેમરી ટ્રીક

“Enhancement ને વોલ્ટેજ જોઈએ, Depletion માં ડિફોલ્ટ ચેનલ”

પ્રશ્ન 1(b) [4 ગુણ]

વ્યાખ્યા આપો: 1) હાઈરાઈટ 2) રેગ્યુલારીટી

જવાબ

વ્યાખ્યાઓ:

પરિ-ભાષા	વ્યાખ્યા	ઉપયોગ
હાઈરા-સ્કી	ટોપ-ડાઉન ડિઝાઇન અભિગમ જેમાં જટિલ સિસ્ટમને નાના, વ્યવસ્થિત મોડ્યુલમાં વિભાજિત કરાય છે.	VLSI ડિઝાઇન ફ્લોમાં સિસ્ટમ લેવલથી ટ્રાન્ઝિસ્ટર લેવલ સુધી વપરાય છે.
રેગ્યુલારીટી	જટિલતા ઘટાડવા માટે પુનરાવર્તિત સમાન સ્ટ્રક્ચરનો ઉપયોગ કરતી ડિઝાઇન તકનીક.	મેમરી એરે, પ્રોસેસર ડેટાપાથમાં નિયમિત સ્ટ્રક્ચર વપરાય છે.

મુખ્ય મુદ્દા:

- હાઈરાસ્કીના ફાયદા: સરળ ડિઝાઇન વેરિફિકેશન, મોડ્યુલર ટેસ્ટિંગ, ટીમ કોલેબોરેશન.
- રેગ્યુલારીટીના ફાયદા: ઓછો ડિઝાઇન સમય, બહેતર યોલ્ડ, સરળ લેઆઉટ.
- ડિઝાઇન ફ્લો: સિસ્ટમ → બિહેવિયરલ → RTL → ગેટ → લેઆઉટ.

મેમરી ટ્રીક

“હાઈરાસ્કી હેલ્પ કરે ઓર્ગેનાઇઝ કરવામાં, રેગ્યુલારીટી રિડ્યુસ કરે કોમ્પ્લેક્સિટી”

પ્રશ્ન 1(c) [7 ગુણ]

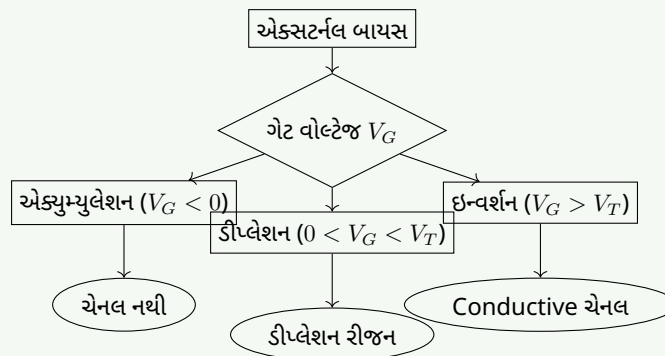
MOS અન્ડર એક્સટર્નલ બાયસ સમજાવો.

જવાબ

MOS બાયસ કન્ડિશન:

બાયસ કન્ડિશન	ગેટ વોલ્ટેજ	ચેનલ નિર્માણ	કરંટ ફ્લો
એક્ઝ્યુમ્યુલેશન	$V_G < 0$ (NMOS)	મેજોરિટી કેરિયર એક્ટ્ર થાય છે	ચેનલ નથી
ડીપ્લેશન	$0 < V_G < V_T$	ડીપ્લેશન રીજન બને છે	ન્યૂનતમ કરંટ
ઇન્વર્શન	$V_G > V_T$	માઇનોરિટી કેરિયર ચેનલ બનાવે છે	ચેનલ વહન કરે છે

ઓપરેશન ફ્લો:

આકૃતિ 1. MOS ઓપરેટિંગ મોડ

મુખ્ય ખ્યાલો:

- બેન્ડ બેન્ડિંગ: એક્સટર્નલ વોલ્ટેજ ઓક્સાઇડ-સિલિકોન ઇન્ટરફેસ પર એનર્જી બેન્ડ વાળે છે.
- થ્રેશોલ્ડ વોલ્ટેજ (V_T): ચેનલ બનવા માટે જરૂરી ન્યૂનતમ વોલ્ટેજ.
- ઇન્વર્શન: જ્યારે સર્ફેસ પોટેન્શિયલ $\phi_s = 2\phi_F$.

મેમરી ટ્રીક

“એક્યુમ્યુલેશન આકર્ષે, ડીપ્લેશન ડિપ્લીટ કરે, ઇન્વર્શન ઇન્વર્ટ કરે કેરિયર”

પ્રશ્ન 1(c) OR [7 ગુણ]

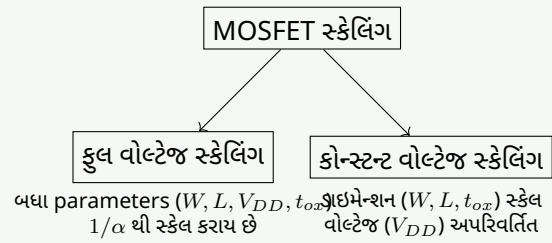
સ્કેલિંગની શું જરૂરિયાત છે? સ્કેલિંગના ટાઈપ તેની ઈફેક્ટ સાથે સમજાવો.

જવાબ

સ્કેલિંગની જરૂરિયાત:

પેરામીટર	ફાયદો	પ્રભાવ
એરિયા રિડક્શન	ચિપ દીઠ વધુ ટ્રાન્ઝિસ્ટર	ઊંચી ઇન્ટિગ્રેશન ડેન્સિટી
સ્પીડ ઇન્ક્રીઝ	ઓછી ડીલે	બહેતર પરફોર્મન્સ
પાવર રિડક્શન	ઓછો પાવર વપરાશ	પોર્ટેબલ ડિવાઇસ
કોસ્ટ રિડક્શન	ફેબ્રિકેશન દીઠ સસ્તું	માર્કેટ કોમ્પિટિટિવનેસ

સ્કેલિંગના પ્રકાર:

સ્કેલિંગ અસરો:

- કુલ વોલ્ટેજ સ્કેલિંગ: ઇલેક્ટ્રિક ફીલ્ડ અચળ રહે છે. પાવર ડેન્સિટી અચળ રહે છે.
- કોન્સ્ટન્ટ વોલ્ટેજ સ્કેલિંગ: ઇલેક્ટ્રિક ફીલ્ડ વધે છે. પાવર ડેન્સિટી નોંધપાત્ર રીતે વધે છે.

મેમરી ટ્રીક

“સ્કેલિંગ સેવ કરે સ્પેસ, સ્પીડ અને સ્પેન્ડિંગ”

પ્રશ્ન 2(a) [3 ગુણ]

FPGA પર ટૂંકનોંધ લખો.

જવાબ

FPGA લાક્ષણિકતાઓ:

લક્ષણ	વર્ણન	ફાયદો
ફીલ્ડ પ્રોગ્રામેબલ	મેન્યુફેક્ચરિંગ પછી કોન્ફિગરેબલ	ડિઝાઇનમાં લવચીકતા
ગેટ એરે	લોજિક બ્લોક્સનું એરે	પેરેલલ પ્રોસેસિંગ
રિકોન્ફિગરેબલ	ફરીથી પ્રોગ્રામ કરી શકાય	પ્રોટોટાઇપ ડેવલપમેન્ટ

વિગતો:

- એપ્લિકેશન: ડિજિટલ સિગ્નલ પ્રોસેસિંગ, એમ્બેડેડ સિસ્ટમ, પ્રોટોટાઇપિંગ.
- આર્કિટેક્ચર: CLBs (Configurable Logic Blocks) જે પ્રોગ્રામેબલ રાઉટિંગથી જોડાયેલા હોય છે.

- પ્રોગ્રામિંગ: સામાન્ય રીતે SRAM-આધારિત (વોલેટાઇલ).

મેમરી ટ્રીક

“FPGA: ફ્લેક્સિબલ પ્રોગ્રામિંગ ફોર ગેટ એરે”

પ્રશ્ન 2(b) [4 ગુણ]

સેમી કસ્ટમ અને ફુલ કસ્ટમ ડિઝાઇન મેથોડોલોજી સરખાવો.

જવાબ

સરખામણી:

પેરામીટર	સેમી-કસ્ટમ	ફુલ કસ્ટમ
ડિઝાઇન ટાઇમ	ઓછો (અઠવાડિયા)	વધુ (મહિના)
કોસ્ટ	ઓછો ડેવલપમેન્ટ કોસ્ટ	વધુ ડેવલપમેન્ટ કોસ્ટ
પરફોર્મન્સ	મધ્યમ પરફોર્મન્સ	સર્વોચ્ચ પરફોર્મન્સ
એરિયા એફિશિયન્સી	ઓછી કાર્યક્ષમ	સૌથી કાર્યક્ષમ
એપ્લિકેશન	ASICs, મધ્યમ વોલ્યુમ	માઇક્રોપ્રોસેસર, ઊંચો વોલ્યુમ
ડિઝાઇન એફર્ટ	સ્ટાન્ડર્ડ સેલ વપરાય છે	દરેક ટ્રાન્ઝિસ્ટર મેન્યુઅલી ડિઝાઇન

મેમરી ટ્રીક

“સેમી-કસ્ટમ છે સ્ટાન્ડર્ડ, ફુલ કસ્ટમ છે ફાઇનેસ્ટ”

પ્રશ્ન 2(c) [7 ગુણ]

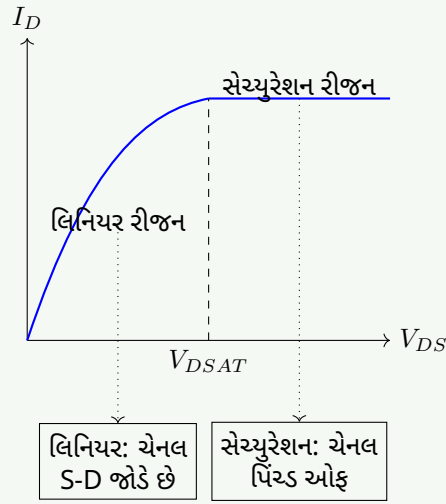
1) $0 < V_{DS} < V_{DSAT}$ 2) $V_{DS} = V_{DSAT}$ 3) $V_{DS} > V_{DSAT}$ માટે MOSFET ઓપરેશન સમજાવો.

જવાબ

ઓપરેટિંગ રીજન:

રીજન	કન્ડિશન	ચેનલ સ્થિતિ	કરંટ (I_D)
લિનિયર	$V_{DS} < V_{DSAT}$	યુનિફોર્મ ચેનલ	$\propto V_{DS}$
સેચ્યુરેશન ઓન્સેટ	$V_{DS} = V_{DSAT}$	ડ્રેઇન પર પિંચ-ઓફ શરૂ થાય	મેક્સિમમ લિનિયર કરંટ
સેચ્યુરેશન	$V_{DS} > V_{DSAT}$	પિંચ ઓફ ચેનલ	અચળ (Constant)

આકૃતિ:

આકૃતિ 2. MOSFET I-V લાક્ષણિકતા

વિશ્લેષણ:

- **લિનિયર રીજન:** ચેનલ વોલ્ટેજ-કંટ્રોલ્ડ રેઝિસ્ટર તરીકે વર્તે છે. I_D , V_{DS} સાથે લિનિયરલી વધે છે.
- **સેચ્યુરેશન રીજન:** ડ્રેઈન છેડે ચેનલ પિંચ ઓફ થાય છે. કરંટ ઇલેક્ટ્રિક ફીલ્ડ ડ્રિફ્ટને લીધે વહે છે. I_D , V_{DS} થી સ્વતંત્ર બને છે.
- V_{DSAT} : સેચ્યુરેશન વોલ્ટેજ, સામાન્ય રીતે $V_{GS} - V_T$.

મેમરી ટ્રીક

“લિનિયર લાઇક્સ V_{DS} , સેચ્યુરેશન સેઝ નો મોર”

પ્રશ્ન 2(a) OR [3 ગુણ]

સ્ટાન્ડર્ડ સેલ બેઝડ ડિઝાઇન સમજાવો.

જવાબ**ઓવરવ્યુ:**

કમ્પોનન્ટ	વર્ણન	ફાયદો
સ્ટાન્ડર્ડ સેલ	પ્રી-ડિઝાઇનડ લોજિક ગેટ (AND, OR, FF)	ઝડપી ડિઝાઇન સાઇકલ
સેલ લાઇબ્રેરી	ફિઝિકલ લેઆઉટ સાથે લાક્ષણિક સેલનો સંગ્રહ	અનુમાનિત પરફોર્મન્સ
પ્લેસ એન્ડ રાઉટ	ઓટોમેટેડ લેઆઉટ જનરેશન	મેન્યુઅલ પ્રયાસમાં ઘટાડો

ડિઝાઇન ફ્લો:

- લોજિક સિન્થેસિસ → પ્લેસમેન્ટ → રાઉટિંગ → વેરિફિકેશન.
- EDA ટૂલ્સ જટિલ ભૌતિક અમલીકરણ સંભાળે છે.
- પરફોર્મન્સ, એરિયા અને પાવર વચ્ચે સંતુલન પૂરું પાડે છે.

મેમરી ટ્રીક

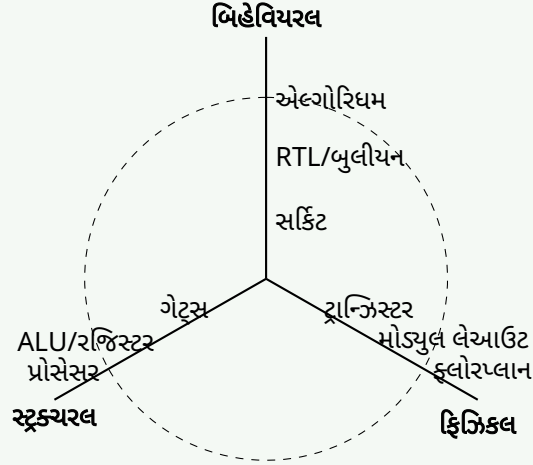
“સ્ટાન્ડર્ડ સેલ સ્પીડ અપ કરે સિન્થેસિસ”

પ્રશ્ન 2(b) OR [4 ગુણ]

Y ચાર્ટ દોરો અને સમજાવો.

જવાબ

ગાજસકી-કુહન Y-ચાર્ટ:

આકૃતિ 3. Y-ચાર્ટ રજૂઆત

ડોમેઇન:

- બિહેવિયરલ: સિસ્ટમ શું કરે છે તે વર્ણવે છે (કાર્યક્ષમતા).
- સ્ટ્રક્ચરલ: ઘટકો કેવી રીતે જોડાયેલા છે તે વર્ણવે છે.
- ફિઝિકલ: અમલીકરણની ભૂમિતિ અને લેઆઉટ વર્ણવે છે.

મેમરી ટ્રીક

“Y-ચાર્ટ: બિહેવિયર, સ્ટ્રક્ચર, ફિઝિકલ”

પ્રશ્ન 2(c) OR [7 ગુણ]

MOSFET કરંટ-વોલ્ટેજ કેરેક્ટરિસ્ટિક માટે ગ્રેજુઅલ ચેનલ એપ્રોક્સિમેશન સમજાવો.

જવાબ

ગ્રેજુઅલ ચેનલ એપ્રોક્સિમેશન (GCA):

ધારણાઓ:

ધારણા	વર્ણન	જસ્ટિફિકેશન
ગ્રેજુઅલ ચેનલ	ચેનલ સાથે ફીલ્ડનો ફેરફાર (y) $\ll$ લંબ ફેરફાર (x).	લોંગ ચેનલ ડિવાઇસ ($L \gg t_{ox}$) માટે માન્ય.
1D એનાલિસિસ	કરંટ મુખ્યત્વે y -દિશામાં (સોર્સથી ડ્રેઇન) વહે છે.	પોટેન્શિયલ એનાલિસિસ સરળ બનાવે છે.
ડ્રિફ્ટ કરંટ	ડિફ્યુઝન કરંટ અવગણવામાં આવે છે.	સ્ટ્રોંગ ઇન્વર્શનમાં મુખ્ય મિકેનિઝમ.

ડેરિવેશન સારાંશ:

- ઇન્ડ્યુસ્ડ ચાર્જ ડેન્સિટી: $Q_n(y) = -C_{ox}[V_{GS} - V(y) - V_T]$.
- ડ્રેઇન કરંટ: $I_D = -W\mu_n Q_n(y) \frac{dV}{dy}$.

- $y = 0$ થી L અને $V = 0$ થી V_{DS} સુધી ઇન્ટિગ્રેટ કરતા:

$$I_D = \mu_n C_{ox} \frac{W}{L} \left[(V_{GS} - V_T) V_{DS} - \frac{V_{DS}^2}{2} \right]$$

મર્યાદાઓ:

- શોર્ટ ચેનલ ઇફેક્ટ: જ્યારે L અને ડ્રીપ્લેશન વિડ્થ સરખાવી શકાય ત્યારે GCA નિષ્ફળ જાય છે.
- વેલોસિટી સેચ્યુરેશન: હાઇ ફીલ્ડ સાથે કેરિયર વેલોસિટી લિનિયરલી વધતી નથી.

મેમરી ટ્રીક

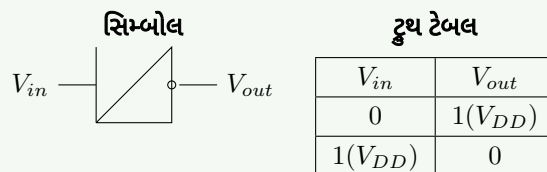
“ગ્રેજુઅલ ચેન્જ ગિવ સિમ્પલ ગેઇન એક્વેશન”

પ્રશ્ન 3(a) [3 ગુણ]

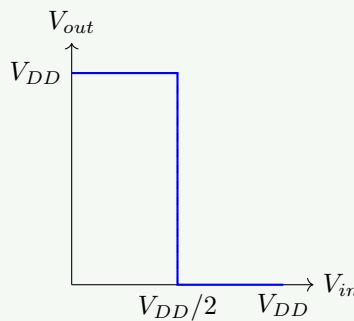
આઈડલ ઇન્વર્ટરનો સિમ્બોલ દોરો અને ટ્રુથ ટેબલ લખો. આઈડલ ઇન્વર્ટર માટે VTC દોરો અને સમજાવો.

જવાબ

આઈડલ ઇન્વર્ટર:

વોલ્ટેજ ટ્રાન્સફર કેરેક્ટરિસ્ટિક (VTC):

આકૃતિ 4. આઈડલ VTC

લાક્ષણિકતાઓ:

- સ્વિચિંગ થ્રેશોલ્ડ $(V_{DD}/2)$ પર અનંત ગેઇન.
- નોઇઝ માર્જિન $NM_H = NM_L = V_{DD}/2$.
- સ્ટેડી સ્ટેટમાં શૂન્ય પાવર વપરાશ.

મેમરી ટ્રીક

“આઈડલ ઇન્વર્ટર: અનંત ગેઇન, ઇન્સ્ટન્ટ સ્વિચિંગ”

પ્રશ્ન 3(b) [4 ગુણ]

જનરાલાઇઝ્ડ ઇન્વર્ટર સર્કિટ VTC સાથે સમજાવો.

જવાબ

જનરાલાઇઝ્ડ ઇન્વર્ટર સ્ટ્રક્ચર:

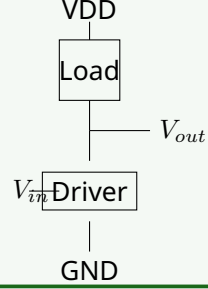
ઘટકો:

1. ડ્રાઇવર: પુલ-ડાઉન NMOS ટ્રાન્ઝિસ્ટર.
2. લોડ: પુલ-અપ ડિવાઇસ (રેઝિસ્ટર/ટ્રાન્ઝિસ્ટર).
3. ઓપરેશન: ઇનપુટ ડ્રાઇવરની ON/OFF સ્થિતિ અલગ કરે છે.

VTC રીજન:

- રીજન 1 (હાઇ આઉટપુટ): $V_{in} < V_T$. ડ્રાઇવર OFF, લોડ $V_{OH} \approx V_{DD}$ સુધી ખેંચે છે.
- રીજન 2 (ટ્રાન્ઝિશન): બંને ડિવાઇસ કન્ડક્ટિંગ. વોલ્ટેજ તીવ્ર રીતે ઘટે છે.
- રીજન 3 (લો આઉટપુટ): V_{in} હાઇ. ડ્રાઇવર ON (લિનિયર). $V_{out} = V_{OL}$.

સર્કિટ:

મેમરી ટ્રીક

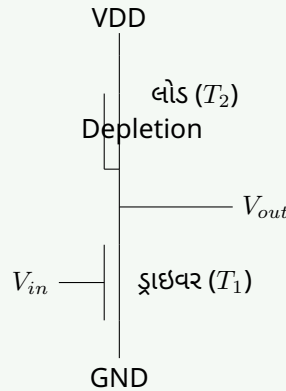
“જનરાલાઇઝ્ડ ડિઝાઇન: ડ્રાઇવર પુલ ડાઉન, લોડ લિફ્ટ અપ”

પ્રશ્ન 3(c) [7 ગુણ]

ડીપ્લેશન લોડ nMOS ઇન્વર્ટર તેની સર્કિટ, ઓપરેટિંગ રીજન અને VTC સાથે સમજાવો.

જવાબ

ડીપ્લેશન લોડ NMOS ઇન્વર્ટર:

આકૃતિ 5. ડીપ્લેશન લોડ ઇન્વર્ટર સર્કિટ

ઓપરેટિંગ રીજન:

ઇનપુટ સ્ટેટ	ડ્રાઇવર (T_1)	લોડ (T_2)	આઉટપુટ
$V_{in} < V_{TN}$ (Low)	OFF (કટઓફ)	ON (લિનિયર)	$V_{OH} = V_{DD}$
V_{in} ટ્રાન્ઝિશન	સેચ્યુરેશન	સેચ્યુરેશન	Falling
$V_{in} > V_{IH}$ (High)	ON (લિનિયર)	ON (સેચ્યુરેશન)	V_{OL} (નાનું)

VTC લાક્ષણિકતાઓ:

- હાઇ આઉટપુટ: કુલ V_{DD} કારણ કે ડીપ્લેશન લોડ સંપૂર્ણ પુલ-અપ કરે છે.

- ટ્રાન્ઝિશન: તીવ્ર, સારા નોઇઝ માર્જિન પ્રદાન કરે છે.
- લો આઉટપુટ: નોન-ઝીરો $V_{OL} \approx 0$.

મેમરી ટ્રીક

“ડીપ્લેશન ડિવાઇસ ડિલિવર કરે ડીસેન્ટ ડ્રાઇવ”

પ્રશ્ન 3(a) OR [3 ગુણ]

નોઇઝ માર્જિન સમજાવો.

જવાબ

વ્યાખ્યા: નોઇઝ માર્જિન એ ઇનપુટ સિગ્નલમાં ઉમેરી શકાતો મેક્સિમમ નોઇઝ વોલ્ટેજ છે જે આઉટપુટની લોજિક સ્ટેટમાં ફેરફાર કરતું નથી. તે નોઇઝ ઇમ્યુનિટી માપે છે.

પેરામીટર:

પેરામીટર	ફોર્મ્યુલા	વર્ણન
NMH	$V_{OH} - V_{IH}$	હાઇ નોઇઝ માર્જિન
NML	$V_{IL} - V_{OL}$	લો નોઇઝ માર્જિન
V_{OH}	-	મિનિમમ આઉટપુટ હાઇ વોલ્ટેજ
V_{OL}	-	મેક્સિમમ આઉટપુટ લો વોલ્ટેજ
V_{IH}	-	મિનિમમ ઇનપુટ હાઇ વોલ્ટેજ
V_{IL}	-	મેક્સિમમ ઇનપુટ લો વોલ્ટેજ

મેમરી ટ્રીક

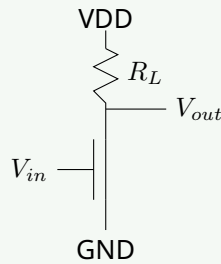
“નોઇઝ માર્જિન મેઇન્ટેઇન કરે સિગ્નલ ઇન્ટેગ્રિટી”

પ્રશ્ન 3(b) OR [4 ગુણ]

રેઝિસ્ટિવ લોડ ઇન્વર્ટર સમજાવો.

જવાબ

સર્કિટ અને એનાલિસિસ:

આકૃતિ 6. રેઝિસ્ટિવ લોડ ઇન્વર્ટર

ઓપરેશન:

- ઇનપુટ લો: NMOS OFF. આઉટપુટ R_L દ્વારા V_{DD} પર ખેંચાય છે.
- ઇનપુટ હાઇ: NMOS ON. કરંટ R_L અને NMOS માં વહે છે. આઉટપુટ $V_{OL} = V_{DD} \frac{R_{MN}}{R_{MN} + R_L}$.

ગેરફાયદા:

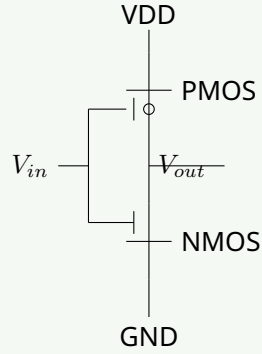
- ચિપ પર રેજિસ્ટર માટે મોટો વિસ્તાર જરૂરી.
- આઉટપુટ લો હોય ત્યારે સ્ટેટિક પાવર વપરાશ (V_{DD}^2/R_L).

મેમરી ટ્રીક

“રેજિસ્ટર રિસ્ટ્રિક્ટ કરે કરંટ, રિડ્યુસ કરે પર્ફોર્મન્સ”

પ્રશ્ન 3(c) OR [7 ગુણ]

CMOS ઇન્વર્ટર તેની VTC સાથે સમજાવો.

જવાબ**CMOS ઇન્વર્ટર:**

આકૃતિ 7. CMOS ઇન્વર્ટર સર્કિટ

VTC રીજન અને ઓપરેશન:

રીજન	ઇનપુટ રેન્જ	PMOS	NMOS	આઉટપુટ
1	$V_{in} < V_{TN}$	ON (લિનિયર)	OFF	V_{DD}
2	$V_{TN} < V_{in} < V_{DD}/2$	ON (Lin)	ON (Sat)	હાઇ ટ્રોપ
3	$V_{in} \approx V_{DD}/2$	સેચ્યુરેશન	સેચ્યુરેશન	સ્વિચ
4	$V_{DD}/2 < V_{in} < V_{DD} + V_{TP}$	ON (Sat)	ON (Lin)	લો ટ્રોપ
5	$V_{in} > V_{DD} + V_{TP}$	OFF	ON (લિનિયર)	0

ફાયદા: - શૂન્ય સ્ટેટિક પાવર. - કુલ રેલ-ટુ-રેલ લોજિક સ્વિંગ. - હાઇ નોઇઝ માર્જિન.

મેમરી ટ્રીક

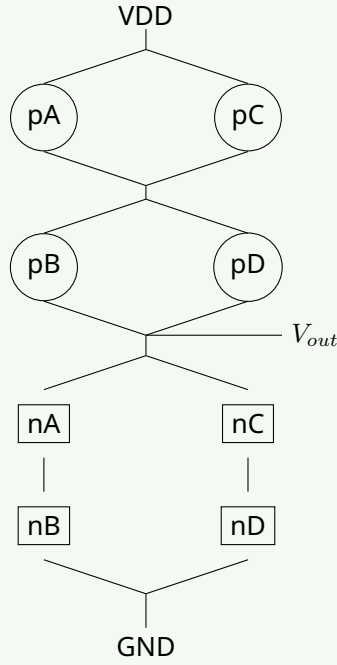
“CMOS: કોમ્પ્લિમેન્ટરી ફોર કોમ્પ્લીટ પર્ફોર્મન્સ”

પ્રશ્ન 4(a) [3 ગુણ]

AOI CMOS ઇમ્પ્લિમેન્ટેશન સાથે દોરો.

જવાબ

AOI લોજિક: $Y = \overline{AB + CD}$
 CMOS ઇમ્પ્લિમેન્ટેશન:

આકૃતિ 8. AOI CMOS સર્કિટ

મેમરી ટ્રીક

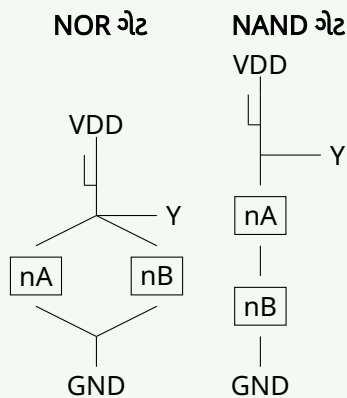
“AOI: AND-OR પછી ઇન્વર્ટ”

પ્રશ્ન 4(b) [4 ગુણ]

બે ઇનપુટ NOR અને NAND ગેટ ડીપ્લેશન લોડ nMOS થી બનાવો.

જવાબ

ડીપ્લેશન લોડ ગેટ્સ:

ટ્રુથ ટેબલ:

A	B	NOR	NAND
0	0	1	1
0	1	0	1
1	0	0	1
1	1	0	0

મેમરી ટ્રીક

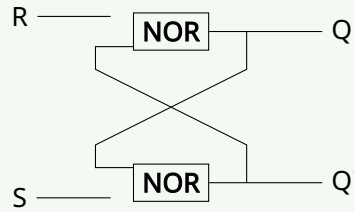
“NOR ને કંઈ હાઈ નહીં જોઈએ, NAND ને બધું હાઈ જોઈએ લો થવા માટે”

પ્રશ્ન 4(c) [7 ગુણ]

NOR2 અને NAND2 ગેટનો ઉપયોગ કરીને CMOS SR લેચ ઇમ્પ્લિમેન્ટ કરો.

જવાબ

NOR ગેટ વડે SR લેચ:

આકૃતિ 9. SR લેચ લોજિક સિમ્બોલ

CMOS ઇમ્પ્લિમેન્ટેશન (NOR લેચ): બે CMOS NOR2 ગેટ ક્રોસ-કપ્લડ ઇનપુટ સાથે.

- ટોપ NOR: ઇનપુટ R અને Q'. આઉટપુટ Q'.
- બોટમ NOR: ઇનપુટ S અને Q. આઉટપુટ Q'.

સ્ટેટ ટેબલ:

S	R	Q(n+1)	એક્શન
0	0	Q(n)	હોલ્ડ
0	1	0	રીસેટ
1	0	1	સેટ
1	1	0	અમાન્ય

મેમરી ટ્રીક

“SR લેચ: સેટ-રીસેટ વિથ ક્રોસ-કપ્લડ ગેટ”

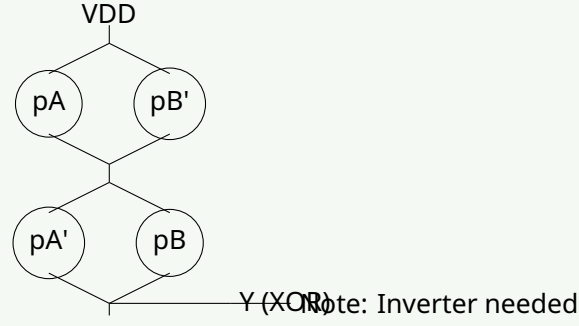
પ્રશ્ન 4(a) OR [3 ગુણ]

CMOS નો ઉપયોગ કરીને XOR ફંક્શન ઇમ્પ્લિમેન્ટ કરો.

જવાબ

XOR ફંક્શન: $Y = A \oplus B = A\bar{B} + \bar{A}B$. ઇન્વર્ટેડ લોજિક: $\bar{Y} = \overline{A\bar{B} + \bar{A}B} = (A + B)(\bar{A} + \bar{B}) = XNOR$. સામાન્ય રીતે XOR 12 ટ્રાન્ઝિસ્ટર (ઇન્વર્ટર સાથે) અથવા ટ્રાન્સમિશન ગેટ (6-8 ટ્રાન્ઝિસ્ટર) નો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવે છે.

સ્ટેટિક CMOS (12T): PDN માં XNOR બનાવો અને ઇન્વર્ટ કરો. PDN: પેરેલલ (A સીરીઝ B') અને (A' સીરીઝ B). PUN: સીરીઝ (A પેરેલલ B') અને (A' પેરેલલ B).

આકૃતિ 10. CMOS સ્ટ્રક્ચર (લોજિક એનાલિસિસ)

મેમરી ટ્રીક

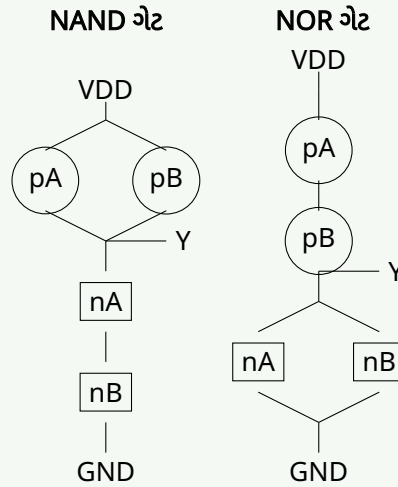
"XOR: એક્સક્લુસિવ OR, અલગ ઇનપુટ આપે 1"

પ્રશ્ન 4(b) OR [4 ગુણ]

બે ઇનપુટ NOR અને NAND ગેટ CMOS થી બનાવો.

જવાબ

CMOS ગેટ્સ:

મેમરી ટ્રીક

"NAND: પેરેલલ PMOS, સીરીઝ NMOS. NOR: સીરીઝ PMOS, પેરેલલ NMOS."

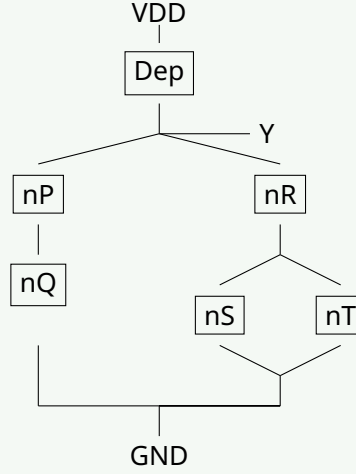
પ્રશ્ન 4(c) OR [7 ગુણ]

$Y = [PQ + R(S+T)]$ બુલિયન સમીકરણ ડીપ્લેશન લોડ nMOS અને CMOS થી ઇમ્પ્લિમેન્ટ કરો.

જવાબ

ફંક્શન: $Y = \overline{PQ} + R(S + T)$

1. ડીપ્લેશન લોડ nMOS: PDN ઇન્વર્શન વગર ફંક્શન ઇમ્પ્લિમેન્ટ કરે છે. સ્ટ્રક્ચર: S સમાંતરમાં T , R સાથે શ્રેણીમાં. આ બ્લોક P શ્રેણીમાં Q સાથે સમાંતરમાં.

આકૃતિ 11. ડીપ્લેશન લોડ ઇમ્પ્લિમેન્ટેશન

2. CMOS ઇમ્પ્લિમેન્ટેશન: PDN ઉપર મુજબ જ છે. PUN ડ્યુઅલ છે. સ્ટ્રક્ચર: $(P||Q)$ સીરીઝમાં $(R||(S \text{ શ્રેણી } T))$.

પ્રશ્ન 5(a) [3 ગુણ]

વેરિલોગમાં ઉપયોગ થતી ડિઝાઇન સ્ટાઇલ સમજાવો.

જવાબ

વેરિલોગ ડિઝાઇન સ્ટાઇલ:

સ્ટાઇલ	વર્ણન	ઉદાહરણ
ગેટ લેવલ	પ્રિમિટિવ ગેટ (and, or, not) નો ઉપયોગ કરીને સ્ટ્રક્ચરલ મોડેલિંગ.	and g1(y, a, b);
ડેટા ફ્લો	કંટિન્યુઅસ એસાઇનમેન્ટનો ઉપયોગ કરીને સિગ્નલ ફ્લો વર્ણવે છે.	assign y = a & b;
બિહેવિયરલ	પ્રોસિજરલ બ્લોકનો ઉપયોગ કરીને કાર્યક્ષમતા વર્ણવે છે.	always @(*) y = a & b;

મેમરી ટ્રીક: ગેટ-ડેટા-બિહેવિયર: મોડેલ કરવાની ત્રણ રીત

પ્રશ્ન 5(b) [4 ગુણ]

બિહેવિયરલ મોડેલિંગ થી કુલ એડર માટે વેરિલોગ પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ

```

1 module full_adder_behavioral (
2   input wire a, b, cin,
3   output reg sum, cout
4 );
5
6 always @(*) begin
7   case ({a, b, cin})

```

```

8      3'b000: {cout, sum} = 2'b00;
9      3'b001: {cout, sum} = 2'b01;
10     3'b010: {cout, sum} = 2'b01;
11     3'b011: {cout, sum} = 2'b10;
12     3'b100: {cout, sum} = 2'b01;
13     3'b101: {cout, sum} = 2'b10;
14     3'b110: {cout, sum} = 2'b10;
15     3'b111: {cout, sum} = 2'b11;
16     default: {cout, sum} = 2'b00;
17 endcase
18 end
19 endmodule

```

પ્રશ્ન 5(c) [7 ગુણ]

CASE સ્ટેટમેન્ટનું ફંક્શન વર્ણવો. CASE સ્ટેટમેન્ટનો ઉપયોગ કરીને 3x8 ડિકોડરનો વેરિલોગ કોડ લખો.

જવાબ

CASE સ્ટેટમેન્ટ: મલ્ટિ-વે બ્રાન્ચિંગ કન્સ્ટ્રક્ટ. લક્ષણો:

- એક્સપ્રેશનને કેસ આઈટમ્સ સાથે સરખાવે છે.
- પ્રથમ મેચિંગ આઈટમ એક્ઝિક્યુટ કરે છે.
- default આઈટમ અનમેચ કેસોને કવર કરે છે.

3x8 ડિકોડર:

```

1 module decoder_3x8 (
2     input wire [2:0] sel,
3     input wire en,
4     output reg [7:0] y
5 );
6 always @(*) begin
7     if (en) begin
8         case (sel)
9             3'b000: y = 8'b00000001;
10            3'b001: y = 8'b00000010;
11            3'b010: y = 8'b00000100;
12            3'b011: y = 8'b00001000;
13            3'b100: y = 8'b00010000;
14            3'b101: y = 8'b00100000;
15            3'b110: y = 8'b01000000;
16            3'b111: y = 8'b10000000;
17            default: y = 8'b00000000;
18        endcase
19    end else y = 0;
20 end
21 endmodule

```

પ્રશ્ન 5(a) OR [3 ગુણ]

2:1 મલ્ટિપ્લેક્સર ઇમ્પ્લિમેન્ટ કરતો વેરિલોગ કોડ લખો.

જવાબ

```

1 // Behavioral
2 module mux21 (input a, b, s, output reg y);
3     always @(*) begin
4         if(s) y = b;
5         else y = a;
6     end
7 endmodule
8
9 // Data Flow
10 module mux21_df (input a, b, s, output y);
11     assign y = s ? b : a;
12 endmodule

```

પ્રશ્ન 5(b) OR [4 ગુણ]

બિહેવિયરલ મોડેલિંગ થી D ફ્લિપ-ફ્લોપ માટે વેરિલોગ પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ

```

1 module d_ff (
2     input clk, rst, d,
3     output reg q, qbar
4 );
5 always @(posedge clk or posedge rst) begin
6     if (rst) begin
7         q <= 0;
8         qbar <= 1;
9     end else begin
10        q <= d;
11        qbar <= ~d;
12    end
13 end
14 endmodule

```

પ્રશ્ન 5(c) OR [7 ગુણ]

ટેસ્ટબેચ ટૂંકમાં વર્ણવો. 4-બિટ ડાઉન કાઉન્ટર ઇમ્પ્લિમેન્ટ કરવાનો વેરિલોગ કોડ લખો.

જવાબ

ટેસ્ટબેચ: ડિઝાઇન ફંક્શનલિટી ચકાસવા માટે વપરાતું મોડ્યુલ, જે ઉત્તેજના (ઇનપુટ) આપે છે અને પ્રતિભાવો (આઉટપુટ) મોનિટર કરે છે. તે નોન-સિન્થેસાઇઝેબલ છે.

4-બિટ ડાઉન કાઉન્ટર:

```

1 module down_counter (
2     input clk, rst, en,
3     output reg [3:0] count
4 );
5 always @(posedge clk or posedge rst) begin
6     if (rst) count <= 4'b1111;
7     else if (en) count <= count - 1;
8 end

```



```
9  endmodule
```

ટેસ્ટબેચ કોડ:

```
1  module tb_counter;  
2      reg clk, rst, en;  
3      wire [3:0] count;  
4  
5      down_counter dut (clk, rst, en, count);  
6  
7      always #5 clk = ~clk;  
8  
9      initial begin  
10         clk=0; rst=1; en=0;  
11         #10 rst=0; en=1;  
12         #200 $finish;  
13     end  
14  
15     initial $monitor("T=%t C=%b", $time, count);  
16 endmodule
```